

Ismerkedés a lidérccel

Már megemlégettük magyarázkodásainkban itt-ott a lidércnyomásos embert, aki úgy szeretne kiszaladni az álmából, mint valami égő házból, de nem lehet, mert az ajtó be van csukva. Ez a lidércnyomásos ember a legszánandóbb minden álmodó között. Ő álmodja azt, hogy engedélyt kap a fejedelemasszonytól, hogy elébe járulhasson, amikor is hiába keresné díszmagyar ruháját, kénytelen az ágyterítőt magára borítani, hogy ne álljon tiszta fehérben a kegyes királyné előtt. És ugyancsak ő az, aki egyetlen szónak sem ura a legnagyobb kihallgatáson, pedig álma elkövetkezése előtt számtalanszor elgondolta, hogy mennyi mindent fog a fejedelemtől kérni sorsa megkönnyebbítésére. Kérni fog italmérsi engedélyt, mert erre mégsem lehet ráfizetni, akármilyen vörös bajuszuk van a fináncoknak. Kérni fogja a fejedelemasszonytól, hogy a szomszédasszonyt, aki mindig az ő udvarába szórja a szemetet; megintse, mert a szomszédasszony a fejedelemasszonnal nem merészel nyelvelni. – És végül egy szónak sem ura a lidércnyomásos ember.

{ 187 }

A lidércnyomásos álom zárja be az embert olyan régi ruhásszekrényekbe, hogy ott a különböző úti bundák és lábzsákok között megérzi az ember a debreceni nagyvásár szagát, amely nagyvásáron a nagyapja fordult meg. És semmiképpen nem tud kiszabadulni a ruhásszekrényből. A lába beleszagad mindenféle botosokba, szőrcsizmákba, belegabalyodik köpenyekbe, pedig az asszony már javában kiabálja, hogy az asztalon van a leves.

Lidércnyomásos álomban nem találja meg az ember a slafrokján az ujjak bejárását, vagy pedig kétszer egymás után is fordítva húzza fel harisnyáját. Ugyancsak ebben az álomban vesznek el különböző gombok, amelyeknek megkeresése végett az ember egész hosszú éjszakán át az ágy alatt vagy a szekrény alatt hasal, anélkül hogy az elgurult gombot megtalálná.

Ez az álom arról nevezetes, hogy hagymaszaggal kínozza azt az embert, aki egyébként a hagymát nem szereti. Olyan nagy fokhagymákat hoznak elébe (amelyeket meg kell ennie), mint egy gyermekfej. De az álombeli vöröshagyma sem sokkal kisebb a zsidótemplom toronygombjánál. Nincs hova futamodnia az embernek, mert lépten-nyomon elébe állnak azok a nagy szakajtók, amelyekben a kamrákban a hagymát tartogatják. Ezenkívül a boltok kirakataiból kirepülnek a fokhagymakoszorúk, és az ember nyakába akaszzkodnak. De álomban üldözik az embert a színészek is, akik valaha azt tartották a legnagyobb becsületsértésnek, hogyha hagymakoszorút dobtak feléjük a színpadra, mostanában pedig ők a leglelkesebb hívői annak az új divatnak, amely szerint mindenféle betegséget hagymával kell kikúrálni. Ez a hagymaszag, amelyet az ember álmában érezne, még kínzóbb a valódi lidércnél is. Megszabadulni csak úgy lehetséges tőle, ha az ember káposztát készít az ágya mellé, amelynek áthatóbb szaga van még a hagymáénál is. Különösen hatásos ez a védekezés, ha az ember álmából felriadva mindjárt meg is eszi az éjszakára előkészített káposztát.

A régi naptárak és más megállapítások szerint azoknál az öregasszonyoknál, akik mit sem követtek el arra nézve, hogy őket boszorkány módjára megégetni lehetne: a lidércnyomás olyan ártatlan formában jelentkezik, mint egy bolhacsípés. Bolhával álmodni szerencse, sok bolhával álmodni még nagyobb szerencse. Azért a bolhacsípést nem is számíthatjuk ama rossz álmokat okozó lidércek közé. De hát nem lehet mindenki öregasszony a világon, aki nyomban gyertyát gyújt, és megszabadítja magát a két ujjá harapófogójával a bolhaalakú lidérctől. A férfiak, akik ügyetlenek az ilyen teendők végrehajtásában: kénytelenek reggelig is túrni a bolhák játékát, különösen olyankor, ha úton vannak, és a Vadkanfőhöz címzett vendégfogadóban kénytelenek aludni.

***

Ligetben járni: szép szerencse.

Liliom Érzéki szerelem jelvénye.

Liszt Általában házbéke.

Kerner szerint: égő liszt: elmúlt boldogságot mutat. Liszteszsák: nagy szolgálat. Kiöntött liszt: haláleset.

Lisztet gyúrni jegyez: csendes életet. Lisztből valamit sütni: mutat váratlan vendéget. Lisztes molnár: időváltozás. Lisztesbolt: rövid utazás. Lisztes kötény: vőlegény. (R. M.)

Lángoló liszt: semmire se jó. (1760)

Litániára menni: jegyez házi perpatvart.

Litániára hívó harangot hallani: öregembernek nem jó, fiatalnak: kis szeretkezést mutat. (Kerner)

Litánián ülni és mindenki odanézne egy szégyentett miatt: szerencse egy nem remélt szerelemben. (Lipcsei nagy könyv) – Litániát énekelni: betegnek megkönnyebbülés. (R. M.)

{ 189 }

Ló Lótartónak jelenti saját magát.

A lipcsei nagy könyvben: ugró ló: szerencsétlenség. Ágaskodó ló: nem várt megtiszteltetés. Lovon járni: közeledés a kitűzött célunkhoz. Saját lovunkat látni: jegyez sok örömet és szép szerencsét. Elbukott ló: biztos kellemetlenség.

Kerner szerint: barna ló: jegyez állandó örömet.

A régi magyar naptárban fehér ló: a megelégedett, boldog házaseletet jelenti. Piros ló: utazás szerelmesünkkel. Fekete ló: nyomott, szomorú idő. Döglött ló mutatja, hogy életünk végéig verejtékkel kell megszerezni kenyerünket: Lószerszám: vidám élet. Lóistálló: dolog, amelyet szívesen végzünk. Ló, amely mély sárból ugorva vonja ki a szekeret: biztos megszabadulás kínzó gondoktól. Sárba vagy vízbe fúló ló: nagy szükség, rossz esztendő.

Asszonyinak lóval hálni: nagy szerencse. Lóban lenni: kivételes látogató. Lóval versenyt futni és azt megelőzni: tűzveszedelem. (R. M.)

Lóbórt nyekeregni hallani a padláson: hideg időjárás. Ló után járni: szép idő. Ló, amely állna templom belsejében: mutat háborút. Felhők között járó ló: uralkodóváltozást. Lónyerítés András napján: hosszú, hideg tél. (*D. G. Gy. gyűjtése*)

Lovat eladni és szép nyereségre szert tenni: asszonynak mutat bánatot, férfinak örömet. (*V. Gy.-né*)

Gvadányi szerint: lovat látni legjobb: csikó korában. Cigányló: rossz esztendő. Pejló: kísértet.

Locsolni jó mulatság.

Ablakból locsolni asszonynak: egy férfi megszerelmesedését jegyzi. Kulcslyukon kilocsolni: kacérság. Öregember fejére fiatal-asszonynak locsolni: paráznság. (*Kerner*)

Lomb Utazás.

Lőcs Gazdagság. Mennél nagyobb, annál jobb.

{ 190 } **Lucfenyő** Alföldi embernek utazás.

Lutri (-n nyerni): öregség.

Lyuk Csak ha kicsi, akkor jó.

Ürgelyuk: bujdosás. Rókalyuk: rossz vásár. Egérlyuk: kis jövedelem. (*R. M.*)

Az alább következő álmofejtések a legrégibb magyar álmoskönyvből valók:

Lábat mosni: nagy nyavalya. Mezítláb járni: szerencsétlenség. Ha sok lábad vagyon: gonosz az uratlan szolgának, az utazónak: jó.

Ha négy lábad van: csalódsz.

Lajtortját látni: járás.

Lámpás, szép és égő gyertya benne: öröm.

Láncot látni: fogságba esni.

Lantot, kobzot verni: tested őrizd a gonosztól.

Legyet látni: gyulladás. Legyet sokat látni: versengés.